

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnishvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrtletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnishvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnishvu: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopol se ne vračajo. Za oglaševanje plačati petit vrsta 15 v, osmrtolca, poslana na zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Na delo.

(Dopis z dežele.)

Kranjski deželni zbor je razpuščen. Ne vemo sicer, kdaj bodo razpisane nove volitve, to je tudi nazadnje postranska stvar, prihaja sedaj v poštev to, da se začne takoj z delom za prihodnje volitve. Vse, kar je neklerikalnega, mora delati proti klerikalcem. Ker z vsemi svojimi dejavnostmi klerikalci pokazali, da hočejo pripeljati Kranjsko v pogubo, do bankrota, in sicer do takšnega, da ga bo čutilo naše ljudstvo leta in leta.

Mislím, da ni več nobenega pametnega Slovenca, ki bi še po vseh teh zadnjih dogodkih držal s klerikalci. Seveda, komur so se skisale možgane, kdor je slep klerik, fanatik in pokorni hlapec farovž, ta bo še držal s klerikalci. Zopet ke bodo cerkve spremenile v agitacijske lokale, zopet bodo grmelo in bliskalo raz prižnice na vse, kar je naprednega, zopet bodo klerikalci terorizirali one, ki so od njih odvisni, porabili bodo vso gnojnico, da osmešijo vse, kar ni z njimi.

Ne bodo se izogibali najnesramnejših sredstev, tudi nepostavna jim bodo prišla prav, ker vlada napram njim rada zatisne eno oko! Saj dobro ve, da so klerikalci njeni podrepaniki, ker za vsako kost, ki jim jo vrže vlada, izdajo slov. narod.

Te izdajice ne smejo biti več pri krmilu v deželnem zboru! Mora miniti njih glorijska, njih delovanje, njih nasilstvo! Ali še naj bo naše ljudstvo suženj Lampetov, Krekov, Jarčev itd.? Ali ni dovolj, da smo sužnji Švabov, ali smo res že tako prokleti, da moramo biti sužnji dveh gospodov? Lampe naj raje mašuje in naj dela pokoro, da mu bodo zasigurala nebesa. Krek naj poučuje moralo, pa četudi zraven nemoralno prakticira. Zajc naj bo zdravnik, Jarc profesor itd., vsi drugi klerikalni poslanci, ki tako samo capljajo za prvimi, se naj tudi vrnejo tja, kjer so bili. Mi vendar poslancev nimamo zato, da nas vodijo v pogubo in da vlečejo dijete.

Morda se bodo odprle oči nevednim in zarobljenim vsaj sedaj, ko je jasno kot beli dan, da Završnica ne bo nesla, da se Šusteršič redi od deželnega denarja, da ni več fonda za slov. vseučilišče, kratko in malo, da so jo klerikalci polomili in zavozili še hujše kakor Berchtold avstrijsko politiko! Kdo nam je vzel slov. gledališče, kdo bojkotira in prezira edine slov. kulturne institucije? Klerikalci!

Zato boj, neizprosni boj že sedaj! Začnimo koj z delom! Vse, kar je antiklerikalnega, vse, kar je resnično slovenskega, združi se! To je boj za naše pravice, za naš obstoj!

Ako pade klerikalizem, ostane Slo-

venstvo!

Začnimo prirejati shode, predavanja, začnimo z agitacijo od osebe do osebe, delajmo neumorno in neprenehoma! Naj ne bo nobene izjeme, ker čas je kratek, ali odločen. Pomislite, še šest let bi naj vzdihovalo naše ljudstvo in krempeljnih teh pijavk, še šest let bi se naj ti koritarji mastili! Zato na delo brez vsake izjeme! Tu se gre za biti in ne biti, ker klerikalci bodo gospodarstvo Kranjske pripeljali tako daleč, da ne bo več rešitve. Zato izpreglejte prej, vsi slepi in gluhi, da se vam ne bodo prepozno odpirale oči. Ker po smrti ni kesa-nja! Ne dajte se terorizirati od duhovnikov, ker ni v nevarnosti vera, temveč blagostanje dežele, v nevarnosti je Slovenstvo.

Samo eno je sedaj potrebno — delo, agitacija proti klerikalcem. Naj dela vsak naprednjak med ljudstvom, naj odpira oči zaklepljenih. To je dolžnost vsacega pravega Slovenca!

Ako bo dovolj energičnega dela med tem časom, ako bomo brezobzirno šli v boj proti klerikalcem, gotovo vstanemo, rešimo se klerikalnega jarma, lahko bomo gledali v lepšo bodočnost.

Zato ponavljam naš bojni klic: na delo proti klerikalcem! Z.

Štajersko.

Napredni strah klerikalcem ne da ne miru ne pokoja. Je za te ljudi prav posebno značilno, da kadar jih kaj prav posebno neprijetno dirne, postajajo nepričakovano gostobesedni in glasni, a kar je glavno: skrajno neumno in nepremišljeno lažnjivi. Pri tem pag redo tako daleč, da zahtevajo od lahkovernosti njih backov naravnost neverjetno idiotstvo. Le poglejmo zadnjo »Stražo«. Zborovanje dne 5. t. m. v Celju je vendar jasno dovolj pokazalo, da napredna ideja še daleko ni zaostala in zaspala kot se je to mislilo. Saj je prihitelo iz vseh delov Slov. Štajerska velikanško število zaupnikov. V naših časih je pač lepa manifestacija za napredno idejo, če se nabere preko 200 zaupnikov, prav posebno še, če jih je večina kmetov, obrtnikov itd. Vsega tega seveda »Straža« lažnjivec ni videl, odnoso: ni hotel videti — če je bil sploh na zborovanju. Kljub temu farba »Straža« njene brumne volilce in čitatelje sploh na naravnost nezasiššan način. Vemo, da se v političnem boju marsikaj in marsikatero sredstvo uporablja, ne moremo pa razumeti, tudi pri svojem političnem nasprotniku ne — da si upa v obraz onim, ki so se zborovanja udeležili, trobiti tako gorostastne laže, kot je baš ona v zadnji »Straži«. Gg. zdi se nam prav močno, da se vam

že pričinja v gornjem nadstropju nekaj mesti...

Maribor. (Tepcem v album.) Naša čukarija postaja v svoji neumnosti še celo — humoristična. Zadnja »Straža« priobčuje sedaj celo neko pismo, ki je je dobila baie od neke hrvaške »dame«. Ta »dama« trdi v tem pismu, da je videla (za istinu sam videla!), kako so »Orle« topli v zvezi z Nemci naši — »Sokolci«. Osl! Ona »dama«, ki je bila — kot trdi »Straža« sama — istega dne slučajno v Mariboru, je videla »Sokole« napadati čuke. Konstatiramo: razum čukarskega ni bilo istega dne, še manj pa isto uro, po mariborskih ulicah nobenega kroja. »Sokolski« in »orlovski« kroj sta si za nekega človeka enaka. Če pa razum čukarskega, ni bilo družega kroja takrat na cesti — kako pa je zamogla ona hrvaška »dama«, ki je bila takrat v Mariboru je »slučajno«, — spoznati v napadalcih »Sokole«. Stvar je ta: »Sokolci« si pač nočejo umazati svojih rok na klerikalnem — pa magari čisto frišno žeganem — telesu. To klerikalce bode in jezi. »Sokol« je vrh tega izjavil, da se noben njegov član ni udeležil napada. To na laž postavljene klerikalce še bolj jezi in zato našli so — hrvaško »dama«, ki je pa čisto navadna izmišljotina, po domače povedano: prostiška laž. Če je tista dama spoznala le enega »Sokola« — prosimo: bila je istega dne slučajno v Mariboru — plačamo slovenski »Straži« 20 K. Seveda, nam mora povedati tudi onega, ki ga je toli hitro spoznala za »Sokola«. Če pa se nam to ne dokaže, ostane: lažnjiva je bila in bo lažnjiva...

St. Vid n. Dr. polju. (Kurji tat.) Že par tednov sem je neka dvonožna kanja strašila po kurnikih v St. Vidu in okolici ter kradla posestnikom kar na debelo perotino. Tako je kakšno noč zmanjkalo po 40, 50 in 70 kur. Vsa zasledovanja in ves trud je bil zaman. V eni zadnjih noči pa je slišala dekla posestnika Smigoca nemir v kurniku in šla zbuditi gospodarja. Kož je Smigoc prišel ven, je zapazil pred kurnikom nekega možkega, ki jo je pa takoj odkuril, pustivši na mestu samo veliko košaro Smigoc je nato pobral močan krepelj in stekal k šentvidskemu mostu. Četr ure za tem je pripisal razloglav tat, ki ga je Smigoc pobil. Vendar se je takoj opomogel in pobegnil. Orožnik ga pridno iščejo.

Spominjajte se dijaškega društva „Domovina“!

okrog grofa in grofice d'Ormoa, posebno pa okrog njih hčere.

Ta mladi mož je bil Franc, vikont de Pierfit.

Lep, še mlad kavalir — bilo mu je nekaj manj kakor trideset let — in nositelj enega izmed najpristnejših plemiških imen: o tem se je bila poučila markiza de Rošegi že prvi dan... sicer pa je poznala Pierfite kot svoje oddaljene sorodnike po materini strani.

Franc de Pierfit je bil zelo eleganten in imeniten človek, član večih odličnih klubov, katerih golo članstvo je že zadoščalo v izpričevalo nesumljivega poštenja, in vrhu tega dozdnevno še lastnik precejšnjega premoženja. Znano je bilo tudi, da je intimni prijatelj nekega kneza, živečega v inozemstvu, potomca rodbine, ki je vladala nekdanj na Francoskem, in vzdržujočega njene zahteve, izmed katerih se ni bil odrekel nobeni.

Vrta stara markiza je živela v iluzijah, ki jih je delila z vso svojo družbo in okolico. Menila je še vedno da se bliža čas obnove kraljestva, in izražala glasno svojo nado, da se obetajo tisti dan tudi bodočemu zetu grofa d'Ormoa najvišje časti.

Svojega namena, zaprositi Ivonine roke, še ni bil izrazil, toda vsi so čutili, da prihaja trenotek oficijelnega koraka.

Grof d'Ormoa, ki se je pravzaprav obotavljal, zelo obotavljal — zakaj on ni verjel več v restavracije

ki odpro danes razdedinjenemu princu vrata vladarske palače in napolnijo jutri poslaništva z njegovimi včerašnjimi prijatelji — grof d'Ormoa se je že vpraševal, kako naj sprejme snubca in njegovo željo.

Grofici vikont ni bil nevšečen. Igral je bil napram njej igro, ki očara vsako žensko, dospelšo na slabšo stran štiridesetih let — po tem, ko je prei slovela za krasotico, izkazoval je njej skoraj še galantnejšo in spoštljivejšo pozornost nego njeni hčeri...

Markizi je ugajal zelo, zelo. Prestojalo je torej samo še, da pove Ivona svoje mnenje o tem snubaču. Izvedeti to mnenje, je poizkusil grof d'Ormoa nekega večera, ko so ostali po Gilbertinem odhodu v obednici samo še domači: on, grofica, markiza, Žak in Ivona; prašal je svojo hčer:

»Tak povej mi, hčerka, kako ti ugaja vikont de Pierfit?«

»Čast, komur čast: boston pleše imenitno.«

»Hm. Ne pravim, da to ni hval vredna lastnost...«

»Na plesu je prva med vsemi, papa.«

»Je že res. A glej: na svetu so tudi še druge reči, ne samo plesi. Kaj bi dejala na primer, ako me poprosi ta mož za tvojo roko?«

»Torej mi je namenil počaščenje da me zasnubi...«

Stoletnica francoskih bojev na Slovenskem.

Dogodki na severu.

Do 8. oktobra se avstrijska armada ob Dravi še ni mogla popolnoma prosto gibati, ker so Bavarci še držali s Francozi in so s tem ovirali prodiranje na Tirolsko. Dne 8. okt. pa je tudi Bavarsko pristopilo k zvezi: Avstrija, Rusija, Prusija. (Kontrakt je bil podpisan v Riedu) in sedaj je Hiller imel prosto pot na jug.

Hiller pa ni čakal bavarskega izpreobrnjenja, ampak je že naprej došlo napad na Trbiž. Tu se je imel izbojevati prehod čez alpe. Dne 6. okt. je stal Hiller ob Dravi med Beljakom in Ziljsko dolino in se je pripravil za napad. Ker so ti prehodi čez alpe največje važnosti, je bilo treba velike previdnosti. Pri tem je pomagal Avstrijem srečen slučaj. Dne 6. okt. je poslal poveljnik nekega oddelku v verige vklejenega kmeta, češ da je špijon in naj se ga nemudoma vstrelj. Feldcajgmajster Welden pa je moža natančneje pogledal in se mu je zdelo, da mu je le strah tako zmešal glavo, da so ga imeli za špijona. Dasi je bila smrtna obsodba že podpisana in so volaki že stali pripravljeni s puškami, je Welden še enkrat začel spraševati kmeta, zakaj je hodil po planinah. Kmet mu povedal, da je šel iskati zgubljene voli, da so ga avstrijski volaki vjeli in so ga imeli za špijona. Welden ga je na to vprašal če pozna kraj in če ve, da ni na planinah Francozov. Kmet mu je odkrito odgovoril, da so planine prazne. Welden je vzel kmeta s seboj in je peljal čez planine 2000 mož s katerimi je zasedel važno točko, kjer se križajo tri pota na Trbiž. Francozi ga niso zapazili. Opoldne so že zapazili, kako se francoske čete pomikajo od Bistrice proti Trbižu. Hiteli so proti Pontebi. Zvečer je bil Trbiž v avstr. rokah. Druge avstr. čete, ki so zasledovale Francoze, pa niso imele take sreče in so svojo predrznost drago plačale. Francozi so tako srečno prešli čez gorske grebene — Hiller pa je začel prodirati ob Dravi proti Tirolskem, kjer so se Francozi po hudih bojih umaknili nazaj proti Italiji.

Podkralji išče pomoči. Boji za Sočo.

Podkralj se je postavil s svojo armado v italijanska mesta za Sočo in je hotel zbrati novo armado, da ustavi prodiranje Avstrijcev. Ni mu bilo po volji, da je zapustil lepo svojo Ilirijo. Avstrijci si ga niso upali napasti ker je med tem vsa mesta obrnila proti tirolski strani. Dne 13. okt. je bil podkralj še v Gradiški in je izdal dekret na Italijane, da naj mu zbero 15.000 mož. (Podkraljev sedež je bil v Milanu, dočim je imela Ilirija svojega guvernerja.) »Italija bodi vaše geslo«, je pisal podkralj, »to ime, ki je doslej delalo čudeže. To ime naj vzemete vaše vojake, da prihitite na branik domovine, pred katerim se sovražniki ne bodo upali pokazati. Nepremagljiva je hrabrost, ki se bori za ognjišče in družino, za slavo in svobodo svoje domovine. Prisilimo sovražnika, da se umakne iz naših mej, da bomo mogli svojemu najvišjemu gospodu pisati, iz tvojih rok smo prejel domovino, zato smo jo znali tudi braniti.«

Med tem pa je podkralj že zvedel, da je Bavarska stopila na stran Avstrijcev — zato se je zavedal svojega težkega položaja. Treba je bilo pripraviti italijanske trdnjave, v katere je podkralj zbral močne posadke in jih preskrbel s strelivom. Dne 16. okt. je zvedel podkralj o avstr. zmagah na Tirolskem in je poslal nekaj svojih čet na ono stran.

Dne 23. okt. je zapustil francoski glavni stan Gradiško in se preselil v Udine. Nadaljni boji so se vršili v Italiji.

Obleganje Trsta.

Severni del Ilirije (Kranjska, Korška in Goriška) je bila torej zopet v avstr. rokah, K Iliriji pa je spadala tudi cela Dalmacija — ta je bila še v franc. rokah — glavni boj se je tam razvil za primorska mesta. Angleške ladje so že krožile po morju.

Važno ilirsko mesto pa je bil tudi Trst. Slišali smo, da je Nugent prepustil zasledovanje umikajoče se francoske armade drugim — sam pa je s pomnoženimi četami odšel pred Trst. Dne 11. okt. se je začelo obleganje. V Trstu je bila 800 mož močna posadka, ki se je iz mesta umikala v kastel. Kastel je bil dobro utrjen — imel je 55 težkih topov. Poveljnik franc. posadke je bil Rabič. Med tem se je že pojavil angleški admiral Freemantle z bojnimi ladjami pred

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

Recite mi: Zaupam... čakati hočem — in vse je sklenjeno. Potem se vrnete tja, k najini veliki mizi, pa nadaljujete svoje delo. Med nama bo samo nevidna vez skrivnosti, ki bo zgolj krivnost naju obeh. Okrog naju bo samo zaupanje brez mei in radost bridkega žela...

»Oh, Žak!« je vzkliknila ona v nepremagljivem genotju, »to bo radost brez meje in primere...«

In kakor nora je zbežala k velikim mizi ter skrila svojo playolaso glavico med dlanimi, dočim jo je gledal on molče, pozabljaje sam nase, v nebeško sladkem odpočivanju svojih, pravkar še tako napetih živcev. Čez nekaj časa je izpregovoril s tihim glasom:

»Ali hočeva nadaljevati delo, gospodična Gilberta?«

Zdrznila se je. Dvignila je glavo se prečudnim, plahim usmevom in odgovorila z glasom, ki je trepetal še vedno:

»Pripravljena sem... gospod Žak...«

In začel je, smehtljaje se in s počasnim glasom:

»Ako torej primerjamo besedili Ravenske kronike in rokopisa Odon d'Asta...«

Odon d'Asta,« je ponovila čez trenotek, ko je bil stavek zapisan...

»Lahko rečemo, da je Fulk...«

Takrat ju je prekinila Ivona, ki je stopila naglo na sobo.

»Ampak... ali se še nista nadelala danes? Ti noriš, Žak. Saj vidiš, da je vsa bleda. Dajte, Gilberta, polžite z mano, da naju ne bo dolgočasil ta benediktinec.«

»O ne,« je odgovorila Gilberta hrabro, »saj me ni dolgočasil.«

XL.

Snubec.

Zadnji meseci poletja so bili pretekli, ne da bi kaj izpremenilo ali skalilo to, kar je ostalo sladka, krasna tajnost med Žakom in Gilberto.

Vrnili so se v Pariz, in zdaj je bilo že sredi zime: doba plesov in velikosvetske družbe, v katero sta vodila gospod in gospa d'Ormoa svojo hčerko letos še pridneje nego lani, zakaj bilo ji je že devetnajst let — starost, v kateri mislijo starši mladih deklet na možiev.

Tisti čas so začeli govoriti v hiši — a jako diskretno — samo takrat, kadar so bili zares sami med seboj... kadar se je bila poslovila gospodična Gilberta od markize in Ivone do drugega dne — začeli so govoriti o mlademu možu, ki se je sukal prav pridno

»To se pravi, ukvarja se čuda mnogo s tvojo dražestno osebo. Izkazuje se veččega vojskovodjo, s tem, da se suče mnogo okrog mene in dvori diplomatsko in preračunano tvoji materi in markizi Rošegiški.«

»Oh, to vem, da je stari mamič povšeči.«

»Ne prikrivam,« je dejala markiza, »Pred vsem je prav čeden fant.«

»Da, napačen ni. Toda oči ima takšne, da vznemirjajo človeka. Vedno si mislim: prav tako je gledal volk malo Rdečo Čepico.«

»Lepo premoženje ima,« je povzela markiza.

»Ali je to gotovo?« je prašala grofica Klara.

»Kako ne bo? Baš zdaj kupuje nazaj svoja dedna posestva, da vzostavi zopet vso last rodbine Pje, fittskih. In če se loti človek v njegovih letih takšnega podjetja, mora imeti de-arnico, kakršno želim so- prugu svoje male Ivone. Pa tudi njegove imenitve zveze...«

»Ah, da, tisti princ...«

»Povej, mami, ali ne bi bila za-akovljiva, ako postaneš nekega dne tako le za začetek soproga francoskega poslanca v Lisaboni ali Kopenhagenu...«

»Da, kadar se vrne kralj,« je dejala Ivona z obrazom, ki je bil na pol grozd, na pol figa...

»Kar se lahko še zelo zavleče,« je odozoril grof pošteno.

Trstom in le izkrcal nekaj vojakov. Dne 12. se je začelo obstreljavanje gradu. 13. so prišli po morju nove pomožne čete. Po noči so Avstrijci vdrl v mesto in ga zasedli. Začele so se okoli in okoli gradu priprave za napad. Dne 15. je divjal hud boj, na katerega so Francozi odločno odgovorili s kanoni. Dne 17. je ponudil franc. poveljnik pogoje, pod katerimi se uda. Avstrijci so pogoje odklonili.

Dne 23. so Avstrijci začeli bombardirati modnišnico. Stotnik Sznesznicki je ob enem napadel utrdbe — toda Francozi so Avstrijce vrgli nazaj. Angleški kapitan pa je med tem postavil 32funtni top v daljavi 70 m in je začel streljati ob enem z avstrijsko artilerijo.

Kmalu se je pokazala v zidu nevarna vrzel. Stotnik Sznesznicki je ponovil svoj napad na to je posadka v stolpu z belo zastavo dala znamenje, da se uda. En stotnik in 48 mož je prišlo v avstr. roke — vsi drugi so bili mrtvi ali ranjeni.

Avstrijci so zasedli zidovje in so se pripravljali za napad na glavno trdnjavo. Dne 28. okt. je franc. poveljnik z 641 možmi udal. Dobil je prost odhod k svoji armadi. Avstrijci so dobili v plen 182 topov n zasedli grad. Druga primorska mesta Zader, Benetke, Gradež in Dubrovnik so padla mnogo pozneje v avstr. roke.

Toda med tem se je izvršila na severu pri Lipskem velika bitka narodov — v kateri je bil Napoleon premagan. Že sedaj se vrše slavnosti v ta spomin. V dneh 16.—18. t. m. se bo slavil spomin na bojišče. Te dni pri- nese »Dan« natančen popis te bitke.

V kinematografu »IDEAL« se bode pred- vajan od 17. do 23. oktobra krasni film

Poslednji dnevi Pompej.
po romanu Ed. Bulwerja. 5 dejanj. — ki mladini dostopno. Predstave ob 3, 5, 7, 9, v nedeljo ob pol 11, 2, 4, 6, 8, 10. Zvi- šane cene: 1,90, 1,60, 1,30, 1.—, 60.—. — Dijaki znižane cene.

Dnevni pregled.

Albanski ropar ima penzijo ali Isa Boljetinac v službi Avstrije. Londonski dopisnik »Novega Vremena« Argus, žurnalist svetovnega glasu, čigar poročila se smatrajo vedno za — avtentična — je napisal o Isu Boljetincu — daljši članek, v katerem izjavlja tudi naslednje: Na Dunaju so Iso Boljetinca sprejeli z veliko častjo, ne le Berchtold temveč tudi vojni minister, ki se je vanj tako za- ljubil, da ga je povabil na zajutrek, in z njim več ur govoril. »Jaz sem že v juniju — piše Argus doslovno — poročal o zvezi v kateri je Boljetinac obljubil organizirati splošno ustajo Albancev na novem srbskem ozemlju in vdreti tja k svojim va- lonskim oddelkom. Nekateri niso hoteli temu poročilu verovati. Sedaj se je pa pokazala njegova resničnost. Ves značaj napada in upora je dan po trdnem razmerju, ki vlada med Boljetincem in Avstrijo. Oba sinova Boljetincova obiskujeta vojno akade- mijo na Dunaju in on sam ima za- gotovljeno stalno penzijo: dobiva tudi silajne subvencije in ima na raz- pologo veliko množino orožja in vo- jaških potrebščin. Valonski vladi se je iz Dunaja naročilo, ga bi podpirala plane Ise Boljetinca. Sedaj ni težko uginiti, kdo je začel vojno proti Srbiji. — (Lepa je ta: albanski ropar ima penzijo od avstrijske države.) Avstrijski nemški listi tudi z eno be- sedjo niso dementirali razkritja naj- resnejšega žurnalista svetovnega glasu.

Novi položaj v Sredozemskem morju. Boj za Sredozemsko morje je tako star, kakor je stara zgodo- vina Evrope. Od praveka se vodi boj za to morje med narodi, ki bivajo na njegovem obrežju. Isti boj se vodi tudi še danes. Najnovejši dogodki med Španskem in Francijo tudi niso drugega, kot boj za moč v Sredo- zemskem morju. Predsednik fran- coske republike je obiskal v Mad- ridu kralja Alfonza. V Kartageni se vrši pregledovanje španskega bro- dovanja v navzočnosti kralja in mi- nistrskega predsednika. Angleški kralj je pri tej priliki odposlal v Karta- geno vojno ladjo, ki obenem s fran- coskimi in španskimi vojnimi ladjami s strelji pozdravlja pregled špan- skega brodovanja. Javnost v Franciji in Angliji z navdušenjem pozdravlja ta dejstva in pravi, da je s tem spo- razum med Anglijo, Francijo in Ru- sijo, pomnožen in ojačen z novo dr- žavo, Španskem. S tem se zagotavl- ja brodovju trajnega sporazuma za trajno bodočnost, premoč v Sredo- zemskem morju in je sedaj nemogo- če, da bi vdrla nemško brodovje v Sredozemsko morje in zasedlo juž- no francosko obrežje ter oviralo pre- voz črne armade iz Afrike v Fran- cijo in od tod na bojišča. Z zvezo med Francijo, Anglijo in Španskem le brodovje Avstro-Ogrske in Italije

prepuščeno samemu in se more ra- čunati na pomoč Nemčije, ki je za- prta na sever.

Pametne besede. »Die Zeit« pri- naša v uvodnem članku nekaj pamet- nih besed o zavoženih avstrijski po- litiki. Avstrija si je s svojo politiko naredila na Balkanu močne sovra- žnike — a slabe prijatelje. Zmagoval- ci: Srbija, Crnagora, Grška in Ru- munija so proti Avstriji, premagan- ci: Bulgarija in Albanija pa z njo. Naj se zmagovalci delajo Avstriji še tako prijazne, bo vendar v slučaju kakšnih zapletitajev treba postaviti vojsko ne samo v Bosni in na juž- nem Ogrskem, temveč tudi na Sed- mograškem in v Bukovini. Avstrijski politiki so sicer zelo človekoljubni, ker hočejo pomagati premaganim in ponižanim, ali slaba Bolgarija nam ne more koristiti, še manj banditska Albanija. Ko pa si bo Bolgarija opo- mogla, ne bo Avstrije več rabila. Ti gospodje politiki so se zelo zmotili in so v svoji »humaniteti« pridobili Avstriji slabotne prijatelje — in ne- zanesljive prijatelje. — To je glavna vsebina tega članka, ki kaže, da tudi Nemci čutijo, kako slabo voziyo av- strijsko barko razni žlahtni grofiči, njim na čelu slavni Berchtold. Tako daleč so že zapeljali to barko, da ne bo več našla varnega pristanišča. Kakor si bodo postali, tako bodo le- žali. Sicer pa ni naš namen in naša dolžnost dajati nasvete, ker ti poli- tiki ne poznajo Jugoslovancev, k ve- čjemu takrat, ko nam nalagajo no- va bremena.

Johanca v Kamniku. Včeraj se je naenkrat pojavila Johanca v Kam- niku. Pravi, da je bila na sodišču, kjer je bila zadržana. Ko so ljudje zvedeli, da je Johanca v mestu, so od vseh strani drli skupaj, da so vl- deli »falirano svetnico s telečjo krv- jo«. Z dopoldanskim vlakom se je Johanca odpeljala z vlakom v Ljub- ljano. Vzela je karto do Ljubljane — toda izstopila je že na Homcu. Tam je počakala, da je vlak odlezel naprej, potem pa je odšla neznanu kam (menda proti Komendi.) Nekj sopotnici je pravila, da gre na neko graščino, kar pa najbrže ni bilo res. Postajenačelnik v Kamniku je opo- zoril postajo v Ljubljani, da se pri- pelje Johanca — v Ljubljani so jo čakali, pa je ni bilo. To bo lepo, ko bo Johanca pred sodiščem razlaga- la, kako je s svetimi rečmi farbala škofo, duhovnike in vse, ki so ji ho- teli verjeti.

Svarilo pred neko razstavo. Pod naslovom »Cita di Chiasso Es- posizione Generale Italo, Svizzera, Alimentazione, Igiene, Industrie e Commercio im Theater in Chiasso« dela nek gospod Malagoli za podjet- je, ki ima, kakor so natančneje po- izvedbe na merodajnih mestih dog- nale, povsem osebno privatno pod- lago. Tudi poročila o podobni raz- stavi, ki jo je isti gospod meseca ju- nija tega leta zasnoval v Lugano, se ne glasi ugodno. Tvrdom, ki dobe vabila raznih inozemskih razstavnih prirediteljev, se nujno priporoča, da se v vsakem primeru natančno in- formirajo o dotičnih razstavah. Tr- govstva in obrtniška zbornica v Ljub- ljani je pripravljena dati oziroma oskrbeti take informacije.

Zopet koroški vilajet. V soboto, dne 4. oktobra — cesarjev imendan- (!!!) — prideta dve Slovenki (mati in hči) k blagajni južne železnice v Celovcu. Namenjeni na sv. Višarje, pristopita, da kupita vozna listka do Beljaka. Kmetici-materi je službujo- ča punca po malem obotavljanju po- streгла na slovensko zahtevo; slede- či odrasli hčerki pa sploh ne. Name- sto postrežbe ji v nemščini prigovar- ja, naj zahteva listek nemški, zagot- avljajoč jo, da itak zna nemški. Slovenka-hči, zavedajoča se svoje pravice, ne govori in ne zahteva nič drugega, kakor listek v »Beljak«. Uradnica jo straši, da bo sama vz- rok, ako vlak zamudi, ker ji ne more postreči, ker ne ve, kam se želi pro- silka peljati. Tudi ta izjava izzove le ponovitev zahteve: »Prosim v Be- ljak!« Punčara odide od okenca stran k pisalni mizi ter pusti Slovenko la- lomarno in neodpravljenost stati. Ka- kim sedmerim strankam zopet po- streže, dokler ne priskoči po več ne- go petih minutah mati hčerki na po- moč — kot priča! — ter ostro in odločno zahteva, pokazavši svoj li- stek: »Dajte vendar še eno karto!« Zaničevalje, užaljeno in hudobno se smeje ta, pravzaprav vrže listič pred potnico in vzame denar. — Vilajet, vilajet!

Jugoslov. dij. poč. zveza je za letoš dosegla svoj namen. Pripomo- glo je k temu mnogo jugoslovanskih gostoljubnih rodbin. Odbor si šteje v prijetno dolžnost, da se tem potom toplo zahvali vsem dobrotnikom di- jaštva, jugoslov. dij. se je posluževalo v veliki meri tega izobraževalnega sredstva. Ceste naše domovine so bile polne potujočega dijaštva, lepo- ta naših zemlja se je neizbrisno vtis- nila marsikomu v dušo. Planine, ja-

dransko morje, zeleni grički Stajer- ske, slavonske ravnine, bosanska in hrvatska zemlja je navdala našega dijača z domovinsko ljubeznijo. Pri tej priliki se še enkrat zahvalimo za prijaznost stanodajalcev in prosimo, da oprostite morebitne netaktnosti potujočega dijaštva. Javnost naj u- vajuje veliki pomen te zveze in naj nam ostane naklonjena še za drugo leto. — Odbor jugoslovanske dijaške počitniške zveze.

Utonil je. Pretekli petek popo- ludne se je šlo več šolskih otrok iz Save, med katerimi se je nahajal tudi desetletni Avgust Lončnar v Savo kopat. Lončnar, ki je hotel svojim to- varišem pokazati, da zna plavati, se je spustil preveč daleč v reko in valovi so ga potegnili za seboj. Lon- čnarjevi tovariši so hiteli proč od mesta nesreče, ne da bi komu pove- dali, kaj se je zgodilo. Drugi dan so našli dečka kakih dvesto korakov od omenjenega mesta utopljenega. Reka ga je vrgla na suho.

Kjer se prepirata dva. V Bezu- ljaku sta se začela fe dni pri mlate- nju dva domača fanta prepirati. Po- sestnikov sin Jakob Hren je hotel na prepričajočo se fanta uplivati, da bi se pomirila. To pa se mu ni posreči- lo. Naletel je še na kaj hujskega. Eden izmed prepirajočih se fantov je po- tегnil iz žepa nož in je sunil z njim Hrena v hrbet. Ranjenec je zadobil 20 centimetrov dolgo in precej glo- boko rano.

Nevaren dinar. 32letni dinar Ivan Bašelj iz Dol je bil zadnji čas uslužben pri posestniku Ivanu Vav- ku iz Žibri pri Rovtjah. Te dni se je začel prepirati s svojim gospodar- jem in je zahteval od njega, da ga iz- plača. Pri tem je bil Bašelj tako na- silen, da je vzel sekuro in je šel z njo nad svojega gospodarja. Ta je pobe- gnil in se je zaklenil v svojo sobo. Bašelj je hitel za njim in je hotel si- loma vdreti v sobo; tudi s požigom je grozil. Bašlja je orožništvo areti- ralo in ga izročilo okrajnemu sodišču v Logatcu.

Z nožem po desnem licu je vre- zal dne 12. t. m. ponoči nek nezna- nec Franceta Čajhna iz Sneberij. Poškodovanec je moral iskati pomoči v deželni bolnišnici v Ljubljani.

V gko ga ustrelil. Ignacij Čoš iz Račice, občina Trebeljevo, je stal te dni poleg tarče, v katero so stre- ljali lovci. Pri tem se ni dobro skril in lovec Matija Petek iz Čoša je po naključju ustrelil v desno oko.

Nesreča. Ivan Sustersič iz Vr- hnike je dne 12. t. m. ponoči vozil s kolesom iz Logatca proti domu. Ker je bila tema, ni videl, da leži prek ceste neka deska. Padel je čez njo in se na glavi znatno poškodoval.

S hleva je padel in si desno ro- ko zlomil te dni opekaški delavec Peklaj iz Stranske vasi. Prepelati so ga morali v deželno bolnico v Ljubljano.

Pod kožo krvav. V občini Jorma na Moravskem, je porodila kuharica v župnišču otroka. (To še ni nič čud- nega!) Oče je bil župnik Pavel Ko- lestnik. Baje oče ni bil posebno ve- sel nad naraščanjem, zato je spravil otroka iz sveta in ga v kleti zakopal. To je pa prepovršno napravil in zato se je kmalu čutil smrad gnilobe. Ker je služničad spoznala, da kuharica ni nič več tako obilna kot je bila pre- je, je začela sumiti. Ko je župnik za to sumnjo izvedel, je šel ponoči in hotel napraviti globokejšo jamo za truplo. Pri delu ga je zasačil neki že- lezničar, župnik, prepričan o vsemo- gočnosti denarja, je začel železni- čarju ponujati večjo svoto, samo da bi molčal. Železničar — brezverec seveda — je pa celo zadevo nazna- nil orožništvu. Pri preiskavi se je dognalo, da je župnik otroka zadavil. Župnik je bil pa še nadalje podjeten: hotel je z denarjem pridobiti zdrav- nika za izjavo, da je bil otrok mrtev rojen in da je župnik otroka zato za- kopal, da prihrani kuharici sramoto. Toda bilo je vse zaman: župnik je moral v zapor. Krivi so tega seveda brezverci.

Izdaja davka prostih 4½% ogra- skih državnih zakladnih zadolžnic. Kr. ogrska vlada izdaja 4½% davka proste državne zakladne zadolžnice v nominalnem iznosu 150 milijonov mark, katerih javna subskripcija se vrši dne 16. t. m. Ti tri so razdeljeni v komade po 500, 1000, 5000 in 10 tisoč mark ter dne 1. aprila 1916 al pari plačljivi; ministrstvo si je pa pridržalo pravico po trimesečni od- povedi plačati te državne zakladni- ce že 1. oktobra 1915 ali 1. januarja 1916. Obrestni kuponi so plačljivi brez vsakega odbitka dne 1. aprila in 1. oktobra vsakega leta pričeni 1. aprila 1914. Oddajni kurz znaša 95,60%, tako da si kupec tega po- sloja zagotovi z ozirom na kurzni do- biček pri prvovrstni varnosti za do- bo nekaj let 6½% obrestovanje. Kot zglasevalnica za Ljubljano in alpske dežele fungira Podružnica c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani (Prešer-

nova ulica 50), katera sprejema pri- glase in daje vsa zahtevana poja- snila.

Poslednji dnevi Pompejev. Ki- nematografija se je lotila sedaj tu- največjega in najskrajnejšega. Za smoter svojih stremiljenj si je izbrala največjo katastrofo človeštva, pogin Pompejev, danes pa se lahko pohva- li, da je to skoro neizvedljivo nalogo rešila z bogatimi, na razpolago ji stoječimi sredstvi. Bulwerjev sve- tovalno znani roman so poslednje pe- letje, odkar se je tako silno povzd- gnila kinematografija, mnoge tvor- nice imele v projektu. Ali nobena si ni upala poprijeti se tega orjaškega dela, dokler ni slavnoznana firma »Ambrosio« v Trzinu po dolgih pri- pravah prišla do izvršitve te težke naloge. Predvsem je bilo treba ita- lijskih pokrajin, ako naj se omogoči prirodno pristno predstavljanje vse- ga tega, kar je že stoletja pokopano pod Vezuvom. S ponaredbami se tu ni dalo delati. Pompeji so morali za- res vstati iz tal v vsem bleščecem si- jaju, kakor so ga gledali Grki in Rim- ljani, z vsemi skrivnostmi češčenja izide, z vsemi čudovitimi stanova- lšči, kopališči in vrtovi, kjer so se do pomelkuženja razvajeni Rimljani vdajali vsem mogočim nasladam. Rešiti je pa bilo drugo še težje obvla- dajočo nalogo: pokončanje Pompe- jev predočiti verjetno in elementarni izbruh Vezuva prikazati tako, da bi gledalcem ne pokvarilo tragičnih prizorov neverjetno smehljane. Bljuvanje Vezuva, ki je pred nekaj leti vznemirjalo Italijo, uničenje Me- sine, katerih grozote je prirodno res- nično zabeležila kinematografija, vse to je pripomoglo do strahotnega in razločnega vprizorjenja zasutja me- sta Pompeji in kakor iz kosov mo- zaike je sestavljen poslednji del ob- širnega filma. Resnično bljuvanje Vezuva, resnično uničenje mesta. Da- si tudi ne vidimo pogina Pompejev, česar nam nihče ne more po resnici predočiti, vendar pa se pred nami razvija pokrajina, razsute hiše in strahote pobesnelega ognjenika. — Predstave vsak dan od 3. do 5., 5. do 7., 7. do 9., 9. do 11. V nedeljo od 10½—12½ dop. in od 2. do 4., 4. do 6., 6. do 8., 8. do 10., 10. 12. Vred- ogomnih stroškov zvišane cene: Sedež v loži K I K 90 v. Parketni sedež 1 K 60 v. Rezervirani sedež 1 K 30 v. I. prostor 1 K. II. prostor 60 v. Otroci in dijaki znižane cene. Tudi šolski mladini dostopno! Pred- vaja se od petka 17. do četrka 23. (7 dni) v Kino-»Idealu«.

Ljubljana.

— Naprednim ljudem, ki so še dobre volje. Piše se nam: Deželni zbor kranjski je razpuščen in mi sto- jimo pred — bojem! Pred šestimi leti je bil hud boj za deželni zbor, zdaj bo — še huji. Kdor želi, da se na- predna ideja razširi in stranka ne zgine s površja, ta naj stopi v vrste za napredno delo. V zadnjih šestih letih se je v naši stranki veliko zane- marilo: mesto intenzivnega dela na deželi kot po mestih se je pasla le- noba, brezbriznost in držali smo roke navskriž kakor ljudje, ki nimajo — nobenega programa. Učili se ni- smo od nasprotnika nič, ker smo prej znali, smo pa skoro pozabili. Če bo šlo tako naprej, mora pri nas vso narodno stvar vrag vzeti, nekaj klerikalci, nekaj pa germanizujoča vlada! Klerikalci imajo že vse načrte na mizi, samo razposlaj jih bodo, pa se bo napad začel. Torej ven na de- želo med narod, ki še ni vse zaslep- ljen in pokvarjen — trgi in mesta na noge!

24.000 kron hočejo imeti ljub- ljanski jezuiti samo za zvonove pri svoji cerkvi, kje pa je denar za ostalo opravilo, orglje, klopi itd. itd! Pet zvonov za 24.000 K naj plača neum- no revno ljudstvo, in iz njega hočejo klerikalci in jezuiti itisniti ta težki denar! Cerkev za cerkvično grade klerikalci po deželi in po Ljubljani, ne- umno ljudstvo nosi zadnje krajcarje skup, samo pa strada, nima ne za davke ne za sol in zabelo in beži v obupnosti v Ameriko. Tako je zdaj v tej zabiti kranjsko - tirolski deželi. Ampak: »Waffenrock und Pfaffen- rock sind die Stützen«. Zato se ljud- stvo slepi, davi in izžema, da se le mogotcem dobro godi!

— Srbska fanfara na ljubljans- kem gradu. V nedeljo popoldan so šli srbski sokoli fanfaristi na ljubljans- ki grad in ko so prišli na stolp, so priredili na prošnjo slovenskih spremljevalcev mali koncert. Zai- grali so najprej eno češko pesem, potem črnogorsko »onam onamo«. »Hej Slovani« in »Naprej«. Po ljub- ljanskih ulicah se je vse ustavljalo in začudeno, prijetno iznenadeno, zrlu proti gradu, pod stolpom se je pa na- enkrat zbralo vse polno občinstva, kj je navdušeno ploskalo in klicalo »Živeči Srbi!« Sploh je fanfara za- grebškega srbskega Sokola vzbujala

v Ljubljani veliko pozornost, kjer- koli se je pokazala, je bila sprejeta z viharim navdušenjem, pri veselici v »Narodnem Domu« je pa napoinila »odnojo dvorano, ki je bila poprej skoraj popolnoma prazna. Začela je namreč igrati razna kola, srbski so- koli so začeli plesati. Slovenci so najprej gledali ta srbski narodni ples, potem so šli pa tudi oni v vrste in kolo se je plesalo s takim navdu- šenjem, da je bilo veselje gledati. Slovenci, Slovenke in Srbi so se po- mešali, veselo vrvenje je nastalo v spodnji dvorani, galerije so bile pa polne občinstva, ki je gledalo to lepo sliko. Prav lep vtis so napravili na Ljubljance srbski sokoli s svojo fanfaro.

— Nepotrebno razburjanje. Ljubljanski nemurčki so bili v nede- ljo kar bledi od jeze, ko so videli, da si sokoli »predrznajo« korakati mir- no mimo kazine. Kosebno jih je jezi- lo, da so bili Srbi in Hrvti tako bur- no aklamirani, kar niso si mogli mi- sliti, da si vendar Slovenci upajo po- zdravljati »Živeči Srbi!«. Neka re- negatska kreature si je dovolila celo reči: »Jetzt kommt die ganze win- dische Bagage samt serbischen und kroatischen Rummel.« Po našem mnenju bi okoli stoječi Slovenci la- hko tega nemurja nekoliko podučili, kako se dostojen človek mora obna- šati, kadar živi med nami.

— Z ozirom na nedeljsko slav- lje je baie odšel cel vlak veleizdaj- skih dokumentov v uredništvo »Deutsche Stimmen«, prilogo grškega »Suftenblatt«. Dober tek gospo- da, samo kost je bila že prevečkrat obrana!

— Svatba in pogreb. Neka pre- prosta ženica je stala v nedeljo pri poklonitvi Sokolov na Mestnem trgu ter z vidnim veseljem sledila ovaci- jam, ki so se vršile sokolski ideji. H koncu pravi svoji sosedinji: »Ja vi- diš, to se pravi, kaj so »Sokoli«, to je navdušenja in veselja kakor na »oh- ceti«; zadnjič, ko so capljali Čuki, je pa zgledalo kakor kakšna pogreb- ščina.« Da, da pogreb mrtvorjenega »bastatna«.

— Ljubljance opozarjamo, da se pri narodnih slavnostih razobešajo slovenske in mestne zastave!

— Spreobrnjenje ali kaj? V ne- deljo so vsele tudi na stolni cerkvi zastave, seveda cerkvene. Ko je bil čukovski zlet, jih ni bilo — sedaj ob sokolskem so pa vihrale iz lin. Ali so jih razobesili na povelje škofa, te se ne ve. — Mogoče je, da se je go- spod Tone spreobrnil! Pazi naj, da ga Lampek in drugi vsled neprevi- dnosti ne odstavijo.

— Postopanje državne policije. V nedeljo, ko se je vršil impozantni sprevod Sokolov, je drž. policija med Starim in Glavnim trgom na hodnikih zaprla pot občinstvu. Pod Trančo je nastala velikanška gneča in le v slučaju je pripisovati, da se ni zgodila kakšna nesreča. Dalje naj omenimo še, da so »delali« red tudi nekateri stražniki na kolesih (jako praktično?), katerih postopanje pa je bilo vse preje kot olikano. Sploh se pozna marsikateremu stražniku, da ima »dobro šolo«.

— Zob za zob. Sobotni »Slove- nec« poziva somišljenike, naj izstopi- jo iz prip. odbora bodoče sladkorne tovarne, to pa radi tega, ker se je član prip. odbora g. M. Šuklje pre- drznil kritizirati zavožene deželne električne centrale, delo ženjalnega »inženirja« Lampeta recte »inženir Tschermaka«.

— »Sokoli I.« je darovala ve- sela družba v kavarni »Evropa« gg. A. R. G. 7 K, klegiaški klub »Torek« v gostilni brata Draščeka pa 50 K kot klubov letni prebitek. Hvala bratska vsem! Na zdar! Odbor »So- kola I.«

— »Slovenska Sokolska Zve- za.« I. uradni izkaz daril in nabran- nih denarnih zbirk, ki jih je prejela »Slovenska Sokolska Zveza« kot nadomestilo odkupa cvetk povodom prepovedi sokolskega cvetličnega dne. Darovali odnosno nabrali so p. n. gg.: napredno ljubljansko učitelj- stvo 10 K 10 v. nabrano, I. Vovk 4 K, Hrvaska Sokolska župa »Vitežič« 87 K nabrano, neimenovani 20 K, V. Vidic 5 K, klub »Sloga« 10 K, J. Vi- rant, V. Lašče 54 K nabrano, uradni- ki Kreditne banke 10 K, športno omi- zje pri »Roži« 105 K, E. Žeju 4 K 70 v. »Bohinjski kot pri Tratiniku« 60 K, stalno omizje pri »Rusu 25 K, trg- sotrudniki pri »Belem volku« 6 K, Mrak Mara 7 K 65 v. neimenovani iz Gradca 2 K, U. Kersnik 5 K, izletniki v vipavski dolini po dr. Trillerju 150 K, Vatzak, Jesenice 15 K 10 v. Os- wald, Jesenice 10 K, in Razdrtega 6 K 50 v. dr. Ferjančič Bled 10 K, Prijatelj Tržišče 9 K 60 v. Grmek Krašnja 8 K, Gorše 21 K 50 v. nabra- no v Skaručni, ljubljanski Čehi 36 K, dr. Kokalj 30 K poravnava, flaram- baša 15 K domača zbirka, neimeno- van 2 K, dva bolnika v Leonišču 4 K, železničarji v Šiški 10 K, trnovski kazino 10 K 10 v. liberalni trgovski

sotrudniki 43 K 60 v. neimenovan 1 K, dr. I. Oražen 20 K. Skupaj 817 K 85 v. Zvezno predsedstvo izreka vsem darovalcem in nabiralniemu prav iskreno zahvalo, in jih bratsko pozdravlja. Nadaljnji uradni izkazi slede natančno v redu kakor smo zneske prejeli. Priporočamo se za daljše prispevke. Na zdar! Za predsedstvo: dr. I. Oražen, starosta. L. Dermelj, blagajnik.

— »Slovenska Matica« — »Mohorjeva družba«. Pri zadnji seji »Sl. Matice« se je predzgodilo nekaj članov napadati predsednika, ker ni razobelel zastave o priliki čukarske komedije v Ljubljani. »Slovenska Matica« je kulturen zavod, ki je bil toliko kulturen, da je pustil v odbor tudi nekaj klerikalcev, ki prav gotovo ne spadajo notri. Ali pusti »Mohorjeva družba« v svoj odbor naprednjake, čeprav ima najmanj eno tretjino naprednih naročnikov? In zakaj zadnje imenovana družba agitira proti »Ciril Metodovi družbi«? — Proč z ljudmi, ki bi radi podpirali, kar se je s tolikim trudom dosedaj napravilo! —

— Značilno. Na prvi državni gimnaziji bodo najbrž morali opustiti poučevanje opisne geometrije, ker se niti za prvi, niti za drugi kurz ne oglašajo dovolj učencev. Zelo čudno, da bi ne bilo v šestih razredih toliko dijakov, ki bi imeli talent in veselje do tega predmeta. Opisno geometrijo namreč lahko obiskuje dijak od 6. gimn. vzoredno naprej, vsak razred ima vzorednico, torej šest razredov s približno 160 dijak. In med temi se jih ni oglašilo 30 za ta predmet. Kurz bi moral imeti po 15 učencev, da se poučuje. Ne vemo, kaj je temu vzrok, a zdi se nam, da je tukaj zelo kriva lenoba dijaštva za realne predmete. Najlepše polje se sedaj odpira za naše dijake pri tehniki, ali tu je potrebno intenzivno delo, a tega se dijaštvo menda boji. Potem pa bo toliko stokanja, da ni služb itd.! Čudno, čudno, da bi jih ne bilo med t. i. velikim številom dijakov 30, ki bi imeli zmožnosti za ta predmet! Ako se bo moral ta prosti predmet edino zaradi lenobe dijakov opustiti, bo zopet zelo dolgo trajalo, preden se bo dalo kaj izprostiti od naučnega ministrstva. Zato, dijaki, pomislite malo na to in tudi na svoj bodoči poklic!

I. — Slikarska in risarska šola R. Jakopiča prične svoj redni pouk v četrtek 16. t. m. Priглаšeni učenci in učenke naj blagovolijo priti ta dan popoldne ob 2. uri v umetniški paviljon. (Vhod zadej.) Novi učenci se sprejemajo vsak čas.

— Za šport se zanimajo. V nedeljo so priredili Včani in Glinčani kolesarsko dirko, ki je prav lepo uspela. Tekma se je pričela na Dolenjski cesti pri km 3. Dirkalci so je do Škofljice do km 10 in nazaj do starta. K tekmi se je priglasilo 9 dirkačev in sicer: 1. Viktor Friedrich, 2. Aleksander Friedrich, 3. Maks Bernik, 4. Albin Sinkovec, šampionski dirkač z Viča, 5. Rudolf Langenfuss, 6. Fric Dornik, 7. Franc Dacar, 8. Franc Vabič, 9. Adols Bizjan. Prvi je došel na Škofljico Albin Sinkovec in sicer že v 14 min. Nazaj grede je bila huda sapa, kar je oviralo hitro vožnjo. 1. Viktor Friedrich 30 min, 2. Albin Sinkovec 30 min 15 sek, 3. Fric Dornik 31 min, 15 sek, 4. Rudolf Langenfuss 32 min, 6 sek, 5. Aleksander Friedrich 33 min, 9 sek. Drugi štirje se niso udeležili dirke: dva ta odstopa dva ta prišla prepozno. Prvenstvo ostane še vedno Albinu Sinkovcu, zakaj Viktor Friedrich je zamenjal med potom kolo, kar pa ni bilo dovoljeno. Maksimalni čas pet minut po prvem so dosegli vsi, kar pomeni zelo velik uspeh za dirko. Le pridno naprejte! Pridobivajte mladino za šport, N. N.

— Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani priredi na čast svojim častnim članom v četrtek dne 16. oktobra ob 8. uri zvečer v posebni sobi restavracije gosпода Fran Kavčiča na Privozu častni večer. Vabi se tem potom za družne člane, zlasti zadrugna načelstva in prijatelje obrtnega stanu, da se častnega večera v obilnem številu udeležijo. Iz prijaznosti sodeluje splošno znani pevski kvartet in tercet na citre, kitaro in brač ljubljanskih obrtnikov.

— V nedeljo, dne 19. oktobra 1913 se vrši ob pol 11. uri popoldne v »Mestnem domu« shod c. kr. državn. nastavljenec, ki naj najostreje protestira proti nezasiščenemu, brezprimernemu zavlačevanju od vseh činiteljev za potrebno priznanje rešitve državnih uslužbenecv iz bede in siromaštva. Tovarishi! Ako vam je na tem, da zakonodaja že vendar končno upošteva Vaše življenske interese, ako hočete, da Vaš glas ne ostane klic upijčega v puščavi, tedaj poznate svojo dolžnost. Vaši zapniki bodo terjali od vas malenkostno žrtev. Brez žrtev ni zmage! Ne pričakujte žrtev od »drugih«, ako lih Vi sami niste voljni doprinesiti!

Za slučaj, da ostane ta apel brez odmeva, bi bili vaši voditelji primorani odklanjati vsako odgovornost. Odločitev je odsej v Vaših rokah! Gg. drž. poslanci vseh strank so uljudno vabljeni. — Združene organizacije c. kr. državnih nastavljenecv.

— Slovensko trgovsko društvo »Merkur« naznani svojim p. n. članom, da bodo prirejalo v letošnji zimski sezoni enkrat na mesec prijateljske sestanke (večere) pod imenom »Merkurjevi večeri«. Dan in kraj se bode vedno naznanil potom časopisov. Prvi tak sestanek bode v četrtek 16. t. m. v gostilni člana g. Rusa na Rinski cesti. Gg. člane vabimo k množični udeležbi.

— V levo ledje ga je sunil. Erjavca Andreja, 26letnega trgovskega hlapca iz Most, uslužbenega pri tvrdki Schneider in Verovšek je njegov oče Jakob Vrhovec z nožem sunil v levo ledje in ga znatno poškodoval.

— Nesreča. Volavšek Josip, železniški uslužbenec iz Spodnje Šiške je te dni po nesreči padel, pri čemur so mu vrata strla palec desne roke.

— Neki voznik je povozil 9letnega, iz šole vračajočega se Prezla. Edvarda iz Brda pri Zgornji Šiški.

— Priporočljiv pomočnik. Slikarski mojster Franc Ambroz, ki stanuje na Rinski cesti, je naročil te dni svojemu pomočniku, naj gre k neki stranki po denar za zaslužen delo. Pomočnik je to sicer napravil, ampak denar, ki ga je dobil, je obdržal zase. Nepoštenjakovič je za pravil po raznih gostilnah ves denar.

— Na cesti je stal in pel. Preteklo soboto je policija aretirala na Franca Josipa cesti posestnikovega sina Janeza Habjanca, ki je stal na cesti, prepeval in nadlegoval ljudi. Habjan se je aretaciji ustavljal in se je hotel s silo oprostiti. Stražnika, ki ga je hotel aretirati, je sunil z roko v prsa. Nekemu drugemu stražniku, ki je prišel prvemu na pomoč, je Habjan zbil čelado z glave.

— Radi prošnja na hišah je aretirala policija v Gradišču krovca Ludovika Karyja iz Neunkirchena na Nižje Avstrijskem. — Tudi 51letnega dninarja Tomaža Pernuša je policija aretirala radi nadležnega prošnja po hišah.

— Radi prepovedanega povratka je policija v soboto ponoči aretirala delavko Jero Pogačnik, pristojno v Dovje na Gorenjskem in delavko Francisko Čelan. Izročili so ju sodišču.

— Bicikelj št. 986 je bil predvčerajšnjem puščen na Dunajski cesti od kasarne proti Ježici. Kdor ga je dobil se prosi, da to naznani v uredništvu »Dneva«.

— Izgubilo se je od Wolfove ulice do nemškega gledališča troje predmetov: izpustnica, izpričevalo in kontrolna knjižica Simon Gregorčičeve javne čitalnice. Pošteni najditelji seprosi, da odda omenjene stvari pri g. Skulju, Florijanska cesta 20.

— Umrli so: Marija Vidic, bajtarica, 65 let. — Ana in Rozalija Kolan, hčerki služkinje, 5 dni. — Ana Jeretina, poljska dninarica, 64 let.

— »Protea«, ženska tatica tajnih dokumentov neke države, igra glavno vlogo v enakovredni detektivski komediji. Vsebinsko popisovati je nemogoče, ker so vsa 4 dejanja polna raznovrstnih senzacij. Večerni spored zaključuje sijajna veseloigra z Moricem »Ferdinand ubežnik«. Popoldanski spored je sledeči: 1. V Anamu (Potovalni film). 2. Junova opravila (Amer. drama). 3. Sestrična z dežele. (Humoreska). 4. Žurnal Pathe. (Najnovejši dogodljaji, šport, moda itd.). 5. Denarna ženitev slikarja. (Komichno). 6. Senzacionalno! Glas krvi. (Senzacionalna ameriška jahalska drama v 2 dejanjih). 7. Bunyjev dežnik. (Amer. veseloigra). Od 17. do 23. »Poslednji dnevi Pompejev«.

Trst.

Zaradi prepovedane opere Metulček, se vihar še ni poleg. Vsa javnost razpravlja o tem, kar je tudi koristno. Potrebno je, da svet spozna, česa je vsega zmožna italijanska liberalna stranka. Tržaški Slovenci bomo dalj na ta podli čim najboljši odgovor s tem, če bomo pridno posejali naše gledališče in ga podpirali. To je na vsak način potrebno. Italijani bi nam naše gledališče, če bi mogli, rajše danes nego jutri razklali na drobne kosce. To pa zato, ker vedo, kakoga velikanskega pomena je gledališče v vzgojevalnem oziru. Na razvalinami slovenskega gledališča bi se Italijani seveda prav iz srca smejali. Toda do tega ne pride, dokler bo imel naš narod le kolikšni smisla za napredek in kulturo. Če pa bi tega ne bilo, bi bila naša usoda zapečatena. Toda mi upamo in smo trdno prepričani, da nas bo vodila pot kulture v sinje višočine, ker to dokazuje talent, ki je skrit v našem in vseh strahov oklenjenem narodu.

To se zgodi takoj, ko počni obroč, ki oklepa našo duševno stran. Morda bodo tedaj tisti, ki nam danes odrekajo pravico do kulture, od same zlobnosti in sovraštva in nevoščljivosti padli tako globoko, da se sploh ne bodo mogli več dvigniti. Boljšega od te kazni, jih ne more čakati.

Občni zbor »Trgovskega izobraževalnega društva« se je vršil v nedeljo 12. oktobra. Izpadel je sijajno, kar je gotovo velike važnosti o ozlrom na velik pomen slovenske trgovine v Trstu. O obnem zboru prinesemo obširnejše poročilo.

Izjava. Tako imenovana I. trž. »slovenska« godba je tako predzna, da se šestokrat izdaja za godbo N. D. O. Podpisani odbor je z ozirom na to prisiljen izjaviti, da omenjena godba ni godba NDO in da se njena (NDO) imena nima pravice posluževati. Kdor pa bi se še zaneprej šopiril z našo firmo, ta pride pred sodnijo. — Odbor godbenega odseka NDO.

Glasbena šola. Godbeni odsek NDO. je otvoril glasbeno šolo. Poučnje g. Vanous. Kdor se želi učiti katerega si bodi instrumenta, ta naj se blagovoli prijaviti vsaki dan od 5. do 7. ure zvečer v društvenih prostorih pri Sv. Jakobu (blizu »Jadrana«).

»Edinost« na našo notico »Intriganti« ni mogla molčati, marveč je stvar komentirala z zelo neumestnimi opazkami. Sedaj je torej »Edinost« tisti list, ki brani razne zgačice v našem narodnem življenju. Preobrat je nastal pri »Edinosti« kar čez noč. Tudi dobro znamenje, ki diši po napredku. Oj le naprej, oi le naprej!...

Imamo nekaj možakarjev, ki človeku vedno za petami lažijo, da bi kaj slišali. Če se jim to slučajno posreči, pa romaio z velikanskim veseljem na pristojno mesto, kjer izpovejo seveda vse zlagano. Za to dobivajo hlebe masne nagrade. Take ljudi imenujemo špijoni. Če to špijonstvo ne odjenja, bomo ubrali druge strune.

Uhoj na visokem morju. Na parniku »Laconia«, ki je last tukajšnje tržaške plovne družbe Tripcevič, se je dogodilo 18. avgusta grozovit uhoj. To se je zgodilo med vožnjo blizu Odesa. Na parniku sta se sprla Dalmatince Jadri Zigovič, star 28 let iz Forete (Dalmacija) in pa Turek Messchme Hassan, tudi 28 let star iz Pasada v Turčiji. Med prepriom je zabodel Turek Dalmatinca Zigoviča z dolgim kuhinjskim nožem v prsi. Zigovič se je zvrnil na tla in v nekotlikih trenutkih je izdihnil, zaboden v srce. — Mrlič je bil prenesen v posebno sobico, ravnotako so zaprli tudi morilca v posebno kabino, kjer je bil zvezan. — Parnik se je nato ustavil nalašč zato v Calamati, kjer so prenesli umorjenega Dalmatinca na tankajšnje katoliško pokopališče, kjer je bil seciran in pokopan, zločinec pa je bil oddan oblastim. Prenosa umorjenega Zigoviča s parnika v tankajšnje kapelo se je udeležil (posli) tudi morilec Hassan, a se je obnašal pri tem tako činično in malobrižno, da je vzbujal ogorčenje vseh navzočih. — Morilec so obdržale oblasti v Calamati toliko časa, dokler ni prišel v pristanišče Lloydov parnik »Elektra«, kateri je imel prepeljati morilca v Trst. (Parnik »Laconia« je namreč odpeljal proti Hamburgu.) Včeraj (petek) zjutraj je došel parnik »Elektra« v naše pristanišče. Na parnik je že čakalo nekoliko policijskih agentov, ki so vzeli morilca v svoje roke ter ga nato odpeljali v kriminalni zapor pri jezuitih. — Oba, umorjen in morilec sta bila mašinista na parniku »Laconia«. Ali ni sramota za avstrijske plovne družbe, da jemljejo v službo turške divjake, ko je vendar le na stotine naših mašinistov brez službe?

Lov za tatom. Na poštni urad na Borsnem trgu je prišla neka uradnica Julija Osman, stanujoča v ulici Olmo 13. Imela je odposlati po pošti 63 K. Ko je položila denar na okence, je priskočil k njej neznanec, pograbil je denar in zbežal z njim. Gospodična pa za njim. Na nje klice: »tat«, primite ga!« Je začelo bežati več mladih ljudi za tatoma, a ta je imel tako naglo pete, da bi ga nihče ne dohitel. Čeprav je bežala za njim vedno naraščajoča in kričeča večja množica. A tat je imel poleg dobrih pet tudi smolo. Spodtaknil se je bil ob nekaj in je štrbunknil po cesti. Še predno pa se je mogel pobrati, ga je dohitela množica ter se je navalila nani in marsikdo, ki je mislil, da ima pred seboj zločinca, mu je dal kako gorko pod rebra. (Morda pa se je hotel tudi prikupiti s tem gospodičini!) Kmalu pa je rešil dolgoprstnega stražnika, kateri ga je odpeljal na bližnji inšpektorat, kjer so mu obrnili vse žene brez uspešno. Gospodična je že mislila, da je tat pojedel bankovce, nadzornik pa je bil drugačnega mnenja. Odšel je takoj na ulico iskat denar, a ker ga tamkaj ni bilo

najti nikjer, se je podal na pošto in — pogledjte čudež — v nekem kotu urada je našel kroglico pisanega papirja. Ko ga je razgrnil, so se pokazali pred očmi vsi trije ukradeni bankovci po 20 K. — Tat se imenuje Peter Piantanida, star 28 let. Na vprašanje, čemu je kradel, je dejal, da je že dalj časa gladoval, ker je brez službe. — Občudovanja vredna pa je njegova silna spretnost in hitrost v zvijanju bankovcev v klobčič.

S ponarejenim ključem. Že parkrat so našli stražniki ponoči odprto prodajalno jestvin, ki se nahaja v ulici Carlo Ghega št. 10. in je last Iv. Wiegerle. Tako se je zgodilo tudi v sredo. Stražnik je našel prodajalno odprto in je vstopil, tatov pa ni bilo nikjer. Stražnik je odšel poiskati drugega tovariša, kateremu je naročil, naj gre javiti lastniku, da je njegova prodajalna odprta. Doli gospodar je spoznal, da so mu tatovi odnesli iz blagajne kakih 15 K. Pustili pa so za seme 3 K in nekaj stotink. V pisarni pa se je nahajala miznica, v kateri je bila škatlja s 300 K. Miznica je bila nedotaknjena. — Gospodaru se čudno zdelo, kako prihajajo tatovi v njegovo prodajalno. Začel je uzbati in zasledovati, naposled pa je dočkal, da ima neka prodajalna v bližini valjčnice (roulets) z istovrstno ključavnico in ključem. Najbrže se je posrečilo izmakniti tatovom tamkaj ključ, s katerim so imeli lahek vstop v prodajalno jestvin.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

SRBIJA SE PODVRŽE EVROPI, ALI — ZADNIJKRAT.

Belgrad, 13. oktobra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Vsi tukajšnji listi pišejo o albanskem vprašanju in pravijo, da bo Srbija za sedaj ubogala velike sile, ki se bojijo komplikacij in ne bo okupirala Albanije, ali to bo zadnja njena žrtev Evrope, ki naj sedaj gleda, da ustvari v Albaniji take razmere, da Srbiji ne bo treba več z vojaško silo nastopati proti njej. Težko se Srbija sedaj premaguje, ker je že preveč žrtvovala za evropski mir. Sedaj je njena potrpežljivost že popolnoma izčrpana, in ako bodo hotele imeti velike sile tudi v bodoče mir, se bodo morale obračati drugam, ker Srbija ne bo več pošiljala svojih sinov na bojno polje zastoni.

Tako piše vse časopise in tako mnenje vlada v vse srbski neoficielni in oficijelni javnosti. Taksi albanski napad, kot so bili ti zadnji, se ne smejo več ponoviti, ker ako se ponovijo, bo Srbija brez ozira na eventualne evropske komplikacije zasedla Albanijo do Jadranskega morja.

SRBSKO - ALBANSKI ODNOSAJI.

Belgrad, 13. oktobra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) »Tribuna« je zvedela iz merodajnih krogov, da bodo srbsko-albanski odnosi rešeni v teku enega meseca. Sedaj, ko so Srbi Albance preganili, bo del armade najbrže demobiliziral.

Za sedaj je glavno vprašanje ureditev razmer v Albaniji, ker od tega je odvisen mir na meji v bodočnosti. Za prihodnji mesec se pričakuje imenovanje albanskega kneza. Sinoči je prišlo v Belgrad več ranjencev od albanske meje.

SRBSKA SKUPŠČINA.

Belgrad, 13. oktobra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Danes je bilo zaključeno skupščinsko zasedanje in jutri začne novo s izvolitvijo novega predsedništva.

V SRBIJI NI VEČ KOLERE.

Belgrad, 13. oktobra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Iz Zemuna javljajo, da so tamošnje oblasti odredile, da vlakovi med Belgradom in Zemunom ne nadzorujejo več zdravnikov, ker je konstatirano, da v Srbiji ni več kolere.

DR. TREŠIČ - PAVIČIČ IN MASARYK V BELGRADU.

Belgrad, 13. oktobra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Danes se tukaj pričakuje prihod hrvatskega pesnika in politika dr. Trešič - Pavičiča, ki bo čital v »Narodnem gledališču« svojo zbirko »Osvečeno Kosovo«.

V teku tega tedna pride v Belgrad češki politik in učenjak Masaryk.

SRBIJA IN VELESILE.

Belgrad, 13. oktobra. V tukajšnih dobro informiranih krogih se

izjavlja, da je srbska vlada veresnam sporočila, katere dele Albanije je srbska vojska zasedla, da se onemogoči ponovne napade Albancev.

Tukajšnji politični krogi so optimističnega mnenja. Prepričani so, da se bo vprašanje zasedanja dela Albanije in rektifikacije meje rešilo v dobro Srbije, Rusija in Francija sta srbski vladi že obljubili svojo pomoč in tudi druge velesile se ne bodo temu upirale.

Belgrad, 13. oktobra. Zastopniki Srbije bodo v kratkem predložili kabinetom velesil predloge o rektifikaciji meje.

O ALBANCIH.

Belgrad, 13. oktobra. Albanci so se na vseh krajih umaknili in se razpršili na vse strani. Poglavariji prošjo za mir.

Srbija vojska je zasedla albansko ozemlje do razvodja Drina.

Velik del Albancev, ki je v srbsko-turški vojni zbežal v Albanijo, hoče sedaj prositi srbsko vlado za milost in dovoljenje, da bi se smel vrniti v svojo staro domovino.

Srbske čete so razorožile albanske tolpe in zasedle važne pozicije in nastavile srbske urade.

POGAJANJA MED TURČIJO IN GRŠKO.

Atene 13. oktobra. Turški mirovni delegati v Atenah so obvestili Porto, da je Grška sprejela en del turških predlogov, k drugemu delu pa, da je predložila svoje predloge. Pogajanja so v teku.

BOLGARIJA PRED VOLITVAMI.

Sofija, 13. oktobra. Uradni list prinaša ukaz, s katerim se razpušča Sobranie in razpisuje nove volitve na 6. decembra. Obsedno stanje preneha z jutranjim dnem.

IZ NAŠE POLITIKE.

Dunaj, 13. oktobra. Socialno politični odsek ima v sredo sejo.

Dunaj, 13. oktobra. Češko-nemška pogajanja se prično 15. t. m.

K NESREČI VOLTURNA.

London, 13. oktobra. Na parniku Volturmo je bilo 16 Avstrijcev, 12 Rusov, 7 Nemcev, 1 Bolgar, 2 Italijana, 1 Rumun, 2 Holandca.

Berlin, 13. oktobra. Rešenih je bilo 485 oseb, od teh samo 25 oseb od moštva. 162 jih je poginilo.

Grozna nesreča na morju.

Ze v nedeljski številki smo poročali o strahoviti nesreči, ki je doletela na atlantskem oceanu ladijo Volturmo, ki je vozila nad 600 oseb. Parnik Volturmo je vozil iz Rotterdamu v New York izseljenca. Dajlva med obema točkama znaša 8000 kilometrov. Nesreča se je prigodila pri 3300 kilometrov.

Požar na parniku.

11. t. m. ob pol sedmi uri zjutraj je dobila Cunardova črta brezžični brzojav od svojega parnika Carmania, ki je poročal, da se je 10. t. m. ob pol desetih zjutraj na visokem morju vnel parnik Volturmo, last družbe Urania in da je bil prepuščen svoji usodi. Vse osebe, ki so katastrofo preživeli, so bile rešene. Rešenih je bilo 521 oseb. Nahajajo se na deseterih parnikih, ki so prihiteli z brezžičnim brzojavom pozvani na pomoč. Tako brzojav.

Carmania gre na pomoč.

Ko je parnik Carmania dobil od parnika Volturmo brezžični brzojav za pomoč, je odplul z vso silo proti mestu katastrofe. Na morju je razsajal silni vihar, ki je oviral tek ladje; zato je bilo treba pomnožiti število kurjačev. Ob 12. uri je Carmania dospela do parnika Volturmo, čigar sprednji del je bil že ves v ognju.

Položaj na goreči ladiji.

Ladija se je močno gugala, kar je povzročilo, da so bila vsa rešilna dela ovirana. Ladini vijak se je zapletel med vrvi, ki so bile določene za spuščanje rešilnih čolnov. Od šestih čolnov sta prišla na morje le dva; ostale 4 je razbila burja ob ladijnem boku. Vse osebe, ki so se v teh čolnih nahajale, so utonile.

Rešilni čoln ne more na pomoč.

Carmania je poskušala poslati nesrečni ladiji en čoln na pomoč, toda vsled viharja se čoln ladiji ni mogel približati. Carmania je plula okolo 100 črevljev od goreče ladje.

Nova pomoč — toda zaman.

S Carmanie se je moglo opazovati nesrečne izseljence, ki so se prerivali na zadnje delu goreče ladje, med tem ko se je moštvo na vse načine prizadevalo ognj ovirati.

Tekom popoldneva je prišlo še 8 velikih parnikov na mesto katastrofe.

Ko se je na večer vihar nekoliko podelgel so bili odposlani čolni na pomoč, toda ti se niso mogli približati goreči ladji, kjer je panika od trenutka do trenutka rastla.

Noč.

Ko je napočila noč je Carmania s pomočjo reflektorjev iskala ponesrečence, ki so se borili z valovi, in rešilnimi čolni.

Ob 9. zvečer je plamen na ladji naenkrat močno zaplapolal nakar je sledila — eksplozija.

Ladija je bila izgubljena...

Okolo goreče ladje so pluli parniki, toda pomagati ni bilo mogoče, ker morje je bilo tako strašno razburkano, da so bili valovi, kakor gore visoki.

Ob pol desetih se je zaslilo v bližini Carmanije klic na pomoč. Proti ladji sa plavale dve osebi z rešilnim pasom. Eno so rešili, drugi klic je pa kmalu umolknil.

Žalostno jutro.

Po grozni noči je sledilo žalostno jutro. Volturino je bil še nad gladino. Popotniki so se tlačili na zadnjem delu ladje. Ko se je morje pomirilo, so se šele mogli rešilni čolni približati Volturnu, s katerega so rešili one, ki niso poskakali v morje. Okolo 100 oseb se pogreša, ravno tako tudi dva napolnjena čolna.

Vzrok nesreče še ni dovoljno razjasnjen.

Proces v Kijevu.

Mrtve priče.

Naenkrat pa je deček Evgen Čerberjak na disenteriji umrl. Njegov oče je rekel, da mu je sinček pripovedoval, da je videl pri Beilis dva preoblečena človeka. Otroci Čerberjakovi so pravili sledeče: Ob 8. zjutraj je prišel Juščinski in je povabil otroke, da se gredo igrati: Sli so Juščinski, Evgen Čerberjak, njegova sestra Valentina in še par otrok. Evdokisija Nekonečnaja se spominja, da so otroci šli za dečkom, ko so prišli blizu opekarne, je letel proti njim Beilis in še dva žida. Otroci so zbežali, Juščinskega pa je Beilis vlekel s seboj. Sestra Evgena Čerberjaka pa je kmalu za bratom umrla — in Evdokisija Nekonečnaja se dogodka več ne spominja.

Kaj pravi Beilis?

Beilis je izpovedal sledeče. On ne pozna niti Čerberjaka niti Juščinskega. Poseta židov ni imel. Večkrat je moral otroke poditi, ko so prihajali k opekarni. On je sicer žid, pa ne zagrizen in dela tudi v soboto. Kasačenku je res dal pismo, pa ne zato, da bi kdo koga zastrupil. Imeni »Ljaguška« in »Fonarčik« pozna samo iz časopisov. Ker se trdi, da je hotel Kasačenka podkupiti, trdi Beilis, da je pisal ženi samo, da naj plača Kasačenku pot za pismo.

Obtožnica.

Na tej podlagi je obdolžen Menahim Mendel Tevjev Beilis, meščan iz Vazilkova, 39 let star, da je v sporazumljenju z drugimi osebami iz verskega fanatizma 12letnega dečka Juščinskega, ko se je 25. marca 1911 na opekarni pri Zajcovu z drugimi otroki igral, prijel, ga vlekel v žganjarno, mu zvezal roke in zamašil usta in ga s pomočjo drugih ubil s tem, da mu je zadal 47 ran, ter ga pri tem mučil toliko časa, da je vsa kri odtekla. — Za ta zločin se mora Beilis zagovarjati pred poroto. (Med porotniki je 7 kmetov, 2 meščana, 3 uradniki.)

V sodni dvorani.

Dvorana je nabito polna, zastopani so vsi uradi, prišla sta tudi justični in notranji minister. Navzočih je 45 častnikov, več jih niso mogli pustiti v dvorano. Justična palača je policijsko zastražena. Vseh prič je 219. Glavna priča delavec Roščinski, katerega smatrajo nekateri za pravega morilca, ni prišel. Sodišče je njegovo odsotnost opustilo. Branje obtožnice je trajalo dve uri. Po prebrani obtožnici je izjavil Beilis s podarkom: »Jaz sem nedolžen, bil sem vojak in defal sem pošten za ženo in družino. Nenadoma sem bil aretirani, sedim že 26 mesecev v ječi in ne vem zakaj.« Zagovorništvu se je nato pritožilo, češ da zastopnikom ni dovoljeno govoriti z obtoženecem brez uradnih prič. Zastopniki so vprašali sodni dvor, so ali zastopniki ali osumljenci. Beilis večkrat joče, vendar pa odgovarja sigurno in samozavestno. Posebno pozornost obrača na porotniške klopi. Porotniki so poslušali obtožnico z napeto pozornostjo.

Boj za proces.

Proti temu procesu je bilo podanih že več protestov, češ da je vprizorjen proti židom. Duhovnik Viwukowski je povedal, da so se ob priliki pogreba Juščinskega razdeljevali listki, na katerih je bil opisan ritualni umor s pozivom »Pobijte Jude«. Zastopniki zahtevajo, da se ti listki predložijo, ker dokazujejo, da je bila sumnja tega ritualnega umora že pri pogrebu občinstvu namenoma sugerirana.

Gre torej za to: ali se je izvršil navadni, ali ritualni umor. Takoj prvi dan je prišlo na ulici do spopada med židi in Rusi.

Zanimanje za proces.

Je velikanski. Vsi svetovni listi pišejo o njem. Priredili so se te dni razni shodi in razne odlične osebe so podale svoje mnenje. Gre za to, da se kulturna Evropa izjavi, ali veruje v to, da rabijo židi kristjansko kri za svoje verske obrede. V Rusiji sami so se izrekle proti temu univerze in akademije, akademična mladina in napredno časopisje. Oglasili so se tudi francoski zdravniki, razna društva, londonski nadškof in razni bogoslovci.

Kijev.

Je bogato trgovsko mesto ob Dnepru, in žive v njem tri narodnosti Rusi, Malorusi in Poljaki. Mesto ima 400.000 prebivalcev. Med njimi je do 35% židov. Iz tega se da sklepati, da je precej hud odpor proti židom in tako se da razlagati, da je javno mnenje židom malo naklonjeno.

Koliko let je stara vera na krvavi obred?

Židie danes trdijo, da med njimi ni nobene take vere, po kateri bi se pri obredu potrebovala človeška kri. (Znano je, da se je v prvih časih tudi kristjanom v Rimu očitalo, da imajo obrede s človeško krvjo, in so bili zaradi tega tako preganjani.) Ravno židje so bili, ki so pri Rimljanih silili to mnenje o kristjanih. Sedaj pa kristjani isto trdijo o njih! Ta »kriva vera« pa ni stara več nego 700 let. Raznesla se je ta vraža leta 1236. Tega leta so križarji v Fuldi pomorili 34 židov, ker sta dva žida baje na židovski praznik umorila 5 krščanskih otrok in sta spravila njih kri. Takrat so se tudi po drugih

mestih začeli poboji proti židom. Pozneje so cesarji večkrat prepovedali te poboje — toda vera se je ohranila tako smo imeli v Avstriji Hilsnerjev proces in zdaj je proces v Kijevu. Prazna vera še ni premagana. Vkljub vsem protestom sodi sodišče v Kijevu ritualni umor. Obravnava bo pokazala marsikaj zanimivega zato bomo o nji še poročali.

Odgovorni urednik Radivoj Korenec. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pisemnim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglasih ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Kdor si želi nabaviti nagrobni spomenik, si naj ogleda zalogo pri Sv. Križu (novo pokopališče v Ljubljani), kjer vam najceneje in s solidnim delom postreže domača tvrdka Fr. Kunavar, kamnosek. 995-10

Za 3 otroke, 6, 12, 14 let stare, iščem takoj stanovanje in hrano. Josip Oblak, Glince, Ločnikarjeva ulica 92. 998-1

Žganjarna

F. Pečenko
se je zopet odprla

v ulici Scala Belvedere št. 1

(prihod iz ulice Miramar).

Priporoča se svojim starim obiskovalcem in obenem cenj. občinstvu.

Popolni šivalni stroj je le

»Singerjev«

Dobi se samo s tem izveskom in po upravičenih naših zastopnikih Ljubljana, Sv. Petra cesta 4,

Kranj, Glavni trg 119, Novo mesto lekarna Bergman, Kočevje, Glavni trg 79.

Slovenci!

Kupujte in zahtevajte povsod edino-le

Ciril-Methodove

Priznано najbolje!

Dobijo se povsod!

vžigalice!!

Glavna zaloga pri IVAN PERDAN-u v Ljubljani.

Oglejte si

pred nakupom izgotovljene obleke, sukna in peterfne za odraslo in

:: **šolsko mladino** ::
v trgovini

„Pri Škofu“

Ljubljana, Pred Škofijo štey. 3 — zraven škofije — nasproti gostilne »Pri Sokolu«.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6
priporoča posetnice, kuverte, račune, trgovska pisma itd. itd.

Laška kuhinja

v Ljubljani.

Od danes naprej se dobe vsak dan **sveže morske ribe** in najboljše vino **Teran** iz deželne kleti **Parento**.

Moderne krasne bluže

iz svile, gaza, čipk, etamina, volne in barheta, vrhnja in spodnja krila, pletene jope, vse v največji izbiri po zelo ugodnih cenah

v modni in športni trgovini

P. Magdić, Ljubljana, :: nasproti :: glavne pošte.

Modni salon

M. SEDEJ-STRNAD

Prešernova ulica, palača Mestne hranilnice
priporoča damske klobuke le najboljše izvršitve.

Vedno najnovejše

klobuke, cilindre, čepice, kravate, srajce, ovratnike, žepne robce, rokavice, nogavice, normalno trikot perilo prof. Jägra in dr., dežnike, galoše, palice itd.

Specialna, modna in športna trgovina za gospode in dečke

J. Kette Ljubljana, Franca Jožefa cesta 3.

Modistinja

MINKA HORVAT

Ljubljana, Stari trg št. 21.

Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vseh potrebščin za modistke.

Popravila se točno in najcenejše izvrše.

Več tisoč

pletenih jopic v vseh barvah, posebno sivih, poprej K 16.—, sedaj K 8.—.

Moških klobukov

vsakovrstnih fason, poprej K 6.—, sedaj K 3.—.

Klobukov za dečke

poprej K 4.—, sedaj K 2.—.

Klobukov za otroke

poprej K 2.—, sedaj K 1.—.

Največja izbira dežnih plaščev

za dame in gospode

poprej K 20.—, 30.—, sedaj K 14.—.

Zaradi ogromne zaloge zimske konfekcije oddajam blago za polovično ceno.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zato je ugodno zavarovanje na doživetje in smrti z manjšimi plačili.

Rezervni fond K 58.461.432/56. — Izplačila odškodnina in kapitalije K 123.257.695/77.

„SLAVIJA“ Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Vsa pojavnika daje

čliger pisarne so v lastni bančni hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani

Gospodski ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte.